

Sygn. akt IV CZ 64/18

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Monika Koba

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa Skarbu Państwa - Państwowego Gospodarstwa Leśnego
Lasów Państwowych Nadleśnictwa L.

przeciwko A. P.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 18 grudnia 2018 r.,

zażalenia Prokuratura Prokuratury Okręgowej w G.

na postanowienie Sądu Okręgowego w G.

z dnia 21 marca 2018 r., sygn. akt III Ca (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 marca 2018 r., sygn. akt III Ca (...) i III Wsc (...), Sąd Okręgowy w G. odrzucił skargę kasacyjną Prokuratora Prokuratury Okręgowej w G. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 17 maja 2017 r., oddalającego apelację pozwanego A. P. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 16 czerwca 2016 r., sygn. akt I C (...), uwzględniającego żądanie uzgodnienia oznaczonej księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

Sąd Okręgowy w G. uznał skargę kasacyjną za niedopuszczalną z tego względu, że została wniesiona przez nieuprawnionego do tego podmiot. Powołując się m.in. na art. 398¹ § 1 k.p.c., wyjaśnił, że prokuratorzy powszechnych jednostek prokuratury są legitymowani do sporządzania i wnoszenia nadzwyczajnych środków zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej tylko wtedy, gdy występowali w sprawie w charakterze strony przed sądem drugiej instancji.

Postanowienie Sądu Okręgowego zaskarżył Prokurator Prokuratury Okręgowej w G., zarzucając naruszenie art. 60 § 2, art. 7 i art. 398¹ k.p.c. polegające na uznaniu, że prokurator nie zgłosił udziału w toczącym się postępowaniu odwoławczym przed Sądem Okręgowym w G., wobec czego nie przysługuje mu uprawnienie do wniesienia skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

U podstaw wniesionego zażalenia leży przeświadczenie, że wbrew odmiennemu stanowisku Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie prokurator Prokuratury Rejonowej w K. wstąpił skutecznie do sprawy na podstawie pisma z dnia 8 maja 2017 r. przesłanego do Sądu faksem. Pismo to zostało przedłożone sędziemu referentowi w dniu 9 maja 2017 r. i w tym dniu wpłynęło też do Sądu stanowisko prokuratora w sprawie. Zdaniem skarżącego, zgłoszenie to nie było spóźnione, ponieważ postępowanie w danej instancji trwa do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy i do tej chwili - *in casu* do dnia 17 maja 2017 r. – prokurator może zgłosić udział w postępowaniu odwoławczym. Ponadto, jak wynika z protokołu rozprawy, w dniu 11 maja 2017 r., kiedy miał zostać pierwotnie wydany wyrok, na posiedzeniu stawiał się prokurator M. W. z Prokuratury Rejonowej w K., któremu Sąd udzielił głosu, dopuszczając go do udziału w sprawie.

Rozpatrując przedstawiony zarzut, należy przypomnieć, że w obecnym stanie prawnym skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji. Nie jest zatem środkiem odwoławczym w rozumieniu art. 60 § 2 k.p.c. i prokurator powszechnej jednostki prokuratury nie może zgłosić się po raz pierwszy do udziału w sprawie w postępowaniu kasacyjnym. W świetle art. 398¹ k.p.c. prowadzi to do wniosku, że może on – jak trafnie przyjął Sąd Okręgowy - wnieść skargę kasacyjną tylko wtedy,

gdy brał udziału w postępowaniu przed wydaniem wyroku przez sąd drugiej instancji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2013 r., I PK 164/12, nie publ.).

Zgodnie z art. 60 § 1 zd. 1 k.p.c. prokurator może wstąpić do postępowania w każdym jego stadium. Po wstąpieniu staje się jedną ze stron postępowania ze wszystkimi wynikającymi z tego konsekwencjami procesowymi (por. art. 60 § 1 zd. 3 i 4 k.p.c.). Wstąpienie to następuje w drodze złożenia jednoznacznego oświadczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2003 r., V CZ 88/03, Biul. SN 2004, nr 3, s. 6).

Wbrew stanowisku skarżącego nie oznacza to jednak, że prokurator może to uczynić aż do chwili wydania wyroku kończącego postępowanie w instancji odwoławczej. Przepis art. 60 § 1 k.p.c. bowiem nie uchyla reguł ogólnych, których wyrazem jest art. 316 § 1 k.p.c., przewidujący, że wydając wyrok, sąd bierze za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. W związku z tym w wyroku z dnia 13 września 2012 r., V CSK 381/11 (OSNC-ZD 2013, z. 2, poz. 43) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że kontradyktoryjność procesu wymaga zapewnienia, aby strony mogły przedstawić swoje racje i dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy na rozprawie, z możliwością ustosunkowania się do nich. W konsekwencji nasuwa się wniosek, że prokurator może skutecznie wstąpić do postępowania tylko do czasu zamknięcia rozprawy w drugiej instancji (por. art. 76 k.p.c.). Wstąpienie prokuratora do udziału w sprawie po zamknięciu rozprawy jawi się - bez jej otworzenia na nowo – jako bezprzedmiotowe i niedopuszczalne.

Zważywszy, że niniejszej sprawie Sąd Okręgowy zamknął rozprawę na posiedzeniu w dniu 27 kwietnia 2017 r., odraczając ogłoszenie orzeczenia do dnia 11 maja 2017 r., a w protokole rozprawy nie ma wzmianki o występowaniu prokuratora w sprawie, należy zgodzić się ze stanowiskiem, iż zgłoszenie dokonane w piśmie z dnia 8 maja 2017 r. nie było skuteczne.

Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Okręgowy nie udzielił głosu prokuratorowi M. W. na „rozprawie” w dniu 11 maja 2017 r. ani nie dopuścił go do udziału w sprawie. Trzeba przypomnieć, że na posiedzeniu tym, wyznaczonym po zamknięciu rozprawy, Sąd miał jedynie ogłosić orzeczenie, jednak odroczył to

ogłoszenie do dnia 17 maja 2017 r. W żadnym z tych terminów nie doszło do otwarcia zamkniętej rozprawy na nowo.

Z protokołu posiedzenia z dnia 11 maja 2017 r. ani jego zapisu dźwiękowego nie wynika też, by prokurator M. W. złożył jednoznaczne oświadczenie o wstąpieniu do postępowania lub został do niego jednoznacznie dopuszczony. Sama obecność na ogłoszeniu orzeczenia nie jest w tym zakresie wystarczająca. W odpowiedzi na zażalenie Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa trafnie zwraca również uwagę, że sentencja wyroku z dnia 17 maja 2017 r. nie wymienia prokuratora, co jest niezbędne, gdy bierze on udział w sprawie (art. 325 k.p.c.).

Natomiast na marginesie warto dodać, że nie można zgodzić się z sugestią Sądu Okręgowego, iż art. 398¹ § 2 k.p.c. ma także zastosowanie do skargi kasacyjnej wniesionej przez prokuratora, który brał udział w postępowaniu apelacyjnym.

Z tych względów, na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

aj